

INFOKONZULT

22. – 23. jún 2012, Bratislava

Správa

**z informačno-konzultačného
stretnutia so zástupcami organizácií
a inštitúcií v práci s mládežou**

ZOZNAM

ÚVODNÁ INFORMÁCIA	3
VÝSTUPY JEDNOTLIVÝCH PRACOVNÝCH SKUPÍN	3
KONCEPCIA ŠTÁTNEJ POLITIKY VO VZŤAHU K MLÁDEŽI NA ROKY 2014 – 2020	3
MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	4
STRATÉGIA UZNÁVANIA NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA V PRÁCI S MLÁDEŽOU	5
SPRÁVA O MLÁDEŽI 2014	5
ŠTRUKTÚROVANÝ DIALÓG A KONZULTÁCIE S MLÁDEŽOU	6
PROGRAM FINANČNEJ PODPORY PRÁCE S MLÁDEŽOU	6
ZÁVER	8
ZOZNAM ÚČASTNÍKOV INFOKONZULTU	9
PODKLADOVÉ MATERIÁLY K JEDNOTLIVÝM TÉMAM	11
KONCEPCIA ŠTÁTNEJ POLITIKY VOČI MLÁDEŽI NA ROKY 2014 – 2020	11
MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	13
STRATÉGIA UZNÁVANIA NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA V PRÁCI S MLÁDEŽOU	15
SPRÁVA O MLÁDEŽI 2014	17
ŠTRUKTÚROVANÝ DIALÓG A KONZULTÁCIE S MLÁDEŽOU	19
PROGRAMY FINANČNEJ PODPORY AKTIVÍT S DEŤMI A MLÁDEŽOU	21

ÚVODNÁ INFORMÁCIA

Odbor mládeže a komunitárnych programov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „ministerstvo“) a IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže zorganizovali v dňoch 22. a 23. júna 2012 stretnutie so zástupcami organizácií a inštitúcií, ktoré sú aktívne v oblasti práce s mládežou v SR s názvom INFOKONZULT. Toto stretnutie bolo organizované v spolupráci s Radou mládeže Slovenska, Združením informačných a poradenských centier mladých v SR a Asociáciou CVČ SR.

Cieľom stretnutia bolo **INFO**rmovať účastníkov o stave naplňania strategických dokumentov mládežníckej politiky na národnej i európskej úrovni a **KONZULT**ovať postup prípravy nových dokumentov a úloh, ktoré významne ovplyvnia ďalší rozvoj tejto oblasti a všetkých, ktorí v nej pôsobia. Konkrétne ide o nasledujúce úlohy a dokumenty:

1. Príprava Stratégie SR pre mládež na roky 2014 – 2020
2. Vypracovanie rezortnej koncepcie rozvoja medzinárodnej spolupráce v oblasti mládeže
3. Vypracovanie medzirezortnej stratégie uznávania práce s mládežou a neformálneho vzdelávania v práci s mládežou
4. Príprava Správy o mládeži 2014
5. Zabezpečenie štruktúrovaného dialógu a konzultácií s mládežou
6. Príprava nového programu finančnej podpory práce s mládežou

Na stretnutí sa zúčastnilo 76 zástupcov rôznych organizácií, ktoré sa venujú deťom a mládeži. Účastníci stretnutia dostali elektronickou poštou podkladové materiály k jednotlivým témam. Ich súčasťou boli otázky, na ktoré sa v pracovných skupinách spoločne hľadali odpovede¹. Konkrétne výstupy a návrhy sú uvedené ďalej v tejto správe.

VÝSTUPY JEDNOTLIVÝCH PRACOVNÝCH SKUPÍN

KONCEPCIA ŠTÁTNEJ POLITIKY VO VZŤAHU K MLÁDEŽI NA ROKY 2014 – 2020

Téma *Koncepcie štátnej politiky vo vzťahu k mládeži na roky 2014 – 2020* bola predmetom diskusie paralelne v štyroch pracovných skupinách². Cieľom bolo zistiť názory účastníkov stretnutia na otázky spojené s tvorbou nového koncepčného dokumentu v roku 2013. Na základe doterajších skúseností je zámerom ministerstva tento koncepčný dokument vypracovať ako Stratégiu pre mládež na roky 2014 – 2020 (ďalej len „stratégia“) a z dôvodu lepšieho marketingu jej dať aj názov.

Základom strategických dokumentov je pomenovanie aktuálneho stavu, prípadne aj prognóza jeho ďalšieho vývoja (tam, kde je to možné). Stratégia a opatrenia v nej uvedené musia odrážať skutočné a aktuálne potreby mladých ľudí a priority vyplývajúce z dokumentov mládežníckej politiky Európskej únie. Preto je nevyhnutné zabezpečiť dôveryhodné údaje³ a získať názory mladých ľudí, ako aj identifikovať vynárajúce sa potreby mládeže.

¹ Konkrétne znenie podkladových materiálov je na konci správy

² Zoznam členov jednotlivých skupín je v prílohe tejto správy.

³ Pred tvorbou Stratégie Európskej únie voči mládeži 2010 -2018 sa realizoval EURO barometer zameraný na mládež, ktorý potvrdil opodstatnenosť tém a navrhovaných opatrení.

V otázke obsahu stratégie sa názory účastníkov rôznili, pričom jedni navrhovali nadviazať na obsahovú štruktúru predchádzajúcich koncepčných materiálov, iní navrhovali „zoštíhliť“ novú stratégiu na počet tém v súlade s Európskou stratégiou pre mládež (platí do roku 2018).

Zaužívaný princíp medzirezortných pracovných skupín, ktoré pripravujú podklady pre jednotlivé témy stratégie, zúčastnení odporúčajú zachovať, pričom navrhujú aktívne zapojiť do procesu tvorby stratégie aj zástupcov samospráv, ktoré sú dôležité pri implementácii jednotlivých úloh. Aj naďalej by mali v pracovných skupinách pôsobiť zástupcovia inštitúcií, ktoré zastrešujú organizácie v práci s mládežou (ako napr. RmS, ZIPCeM, ACVČ), KRM, zástupcovia pracovníkov s mládežou, experti na konkrétne témy a zástupcovia Výboru pre deti a mládež pri Rade vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

Dokument Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k mládeži na roky 2008 – 2013 je štruktúrovaný v rámci 13 prioritných oblastí⁴, ktoré by mali byť podľa názoru účastníkov stretnutia obohatené ešte o témy, ako podnikavosť mladých ľudí, inklúzia, technická tvorivá činnosť, podpora vedy a výskumu, či medzinárodná spolupráca.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Slovenská republika je aktívnym členom v rôznych medzinárodných štruktúrach (Európska únia, Rada Európy, V4, Stredoeurópska iniciatíva) a medzinárodnú spoluprácu rozvíja aj na základe bilaterálnych dohôd so Srbskom, Českom, Nemeckom, Belgickom a Maďarskom. Cieľom pracovnej skupiny bolo zistiť názory a potreby účastníkov na témy, ktoré v medzinárodnom kontexte môžu priniesť impulzy na rozvoj a skvalitnenie práce s mládežou a mládežníckej politiky.

Pri bilaterálnych dohodách boli ako kľúčové témy, v ktorých vidia zúčastnení priestor na spoluprácu, participácia a líderstvo mladých ľudí, získavanie nových a manažment aktuálnych dobrovoľníkov v organizáciách, podpora neformálneho vzdelávania, podnikavosť mladých ľudí, prevencia sociálno-patologických javov, šírenie informácií mladým ľuďom. Za najzaujímavejšie formy sú považované medzinárodné školenia, školenia, prezentácie dobrej praxe, študijné návštevy a semináre.

Aktuálnym problémom je dostupnosť informácií o jednotlivých medzinárodných aktivitách. Mnohí účastníci deklarovali, že by sa chceli do medzinárodnej spolupráce zapojiť, nemajú však aktuálne informácie. Na zlepšenie komunikácie v daných oblastiach boli navrhnuté nástroje ako „newsletter“, cielená reklama na sociálnych sieťach (napr. Facebook), šírenie informácií cez existujúce štruktúry ako regionálne centrá mládeže (RCM), krajské rady mládeže (KRM) a informačné centrá mladých (ICM). Dôležité je načasovanie, kedy sú informácie zverejňované, keďže často krát prichádzajú „na poslednú chvíľu“. Medzi ďalšími nástrojmi, ktoré by mohli napomôcť k motivácii a účasti mladých ľudí boli menované zavedenie symbolického poplatku, forma určitej zmluvy či dohody o účasti, prípadne využitie efektu „dvojičiek“, kedy je možné, aby sa zúčastnili dvaja účastníci z jednej organizácie.

⁴ Kľúčové oblasti na roky 2008 – 2013 boli: vzdelávanie, zamestnanosť, rodina, bývanie, účasť mládeže na spoločenskom a politickom živote – participácia, informácie a komunikačné technológie, mobilita, životné prostredie, voľný čas detí a mládeže, kultúra, zdravie a zdravý životný štýl, deti a mládež čeliaci zložitým životným situáciám a pochádzajúci zo znevýhodneného prostredia, deti a mládež, sociálno – patologické javy a ich prevencia.

STRATÉGIA UZNÁVANIA NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA V PRÁCI S MLÁDEŽOU

V záujme zabezpečiť celospoločenské uznanie práce s mládežou a neformálneho vzdelávania v práci s mládežou je potrebné zdefinovať jasnú stratégiu, do realizácie ktorej budú zapojené rôzne subjekty. Podľa účastníkov stretnutia by sa stratégia mala zamerať na pomenovanie toho, čo práca s mládežou a neformálne vzdelávanie v práci s mládežou prináša jeho účastníkom a spoločnosti. Pri komunikovaní stratégie smerom k verejnosti bude dôležité zabezpečiť, aby jej odkazom porozumeli i ľudia, ktorí nie sú priamo zainteresovaní v aktivitách v práci s mládežou.

Do stratégie uznávania by sa mali zapojiť občianske a záujmové združenia, ktoré v práci s mládežou pôsobia, školské zariadenia (napr. centrá voľného času), organizácie zastupujúce rôzne združenia a inštitúcie (ZIPCeM, RmS, ACVČ), príslušní zástupcovia ministerstiev a prípadne aj vzdelávacie inštitúcie, pre ktoré je mládež jednou z cieľových skupín. Z diskusie vyplynulo, že k stratégii bude potrebné zabezpečiť aj verejnú diskusiu.

Účastníci stretnutia požadovali, aby pri tvorbe stratégie prebehli regionálne stretnutia s jednotnou metodikou, na ktorých by sa vybrali vždy dvaja zástupcovia, ktorí by následne reprezentovali názory za svoj región v národnej pracovnej skupine. Táto skupina (za účasti možno aj iných odborníkov) by pripravila návrh stratégie, ktorá by sa vrátila do regiónov na pripomienkovanie, pripomienky by sa opäť poslali národnej skupine a tá by ich zapracovala.

SPRÁVA O MLÁDEŽI 2014

Správa o mládeži 2010 pomenovala aktuálnu situáciu mladých ľudí na Slovensku z pohľadu jednotlivých oblastí koncepcie a zároveň zhodnotila napĺňanie koncepcie v polovici jej existencie. Obsahovala predovšetkým tzv. tvrdé dáta (konkrétne dostupné údaje) a na ich základe identifikovala aktuálne výzvy.

Podľa názoru účastníkov pracovnej skupiny k tejto téme by Správa o mládeži v roku 2014 mohla byť vypracovaná v podobnej štruktúre, pričom by bolo zaujímavé sledovať trendy v jednotlivých oblastiach. Alternatívou je *marketingovo* zaujímavá Správa o mládeži, ktorá opisuje nielen to, ako sa mladým ľuďom na Slovensku žije (na základe dát z výskumov a prieskumov), ale aj to, aké majú mladí ľudia potreby a o čom snívajú. Bolo by tiež možné kombinovať tvrdé dáta s názormi mladých ľudí na jednotlivé oblasti a opatrenia (najmä ich dopady), prípadne vypracovať takú správu, ktorá by popisovala nielen to, čo mladých trápi, ale zároveň ponúkala riešenia.

Správu je podľa názoru účastníkov možné vypracovať aj takým spôsobom, akým bola vypracovaná Správa o participácii detí a mládeže „Hodnotenie politik v oblasti participácie detí a mládeže v Slovenskej republike“ (2011), ktorú v spolupráci s ministerstvom a IUVENTOU vypracoval Výbor ministrov pre deti a mládež (v súčasnosti Výbor pre deti a mládež pri Rade vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť) v rámci medzinárodného projektu Rady Európy. Uvedená správa bola vypracovaná tak, že v úvode jej tvorby bol určený príslušný expert ako vlastník témy, resp. kritéria, ktorého úlohou bolo zabezpečiť tvrdé dáta a expertné podklady. Jednotlivé témy boli následne konzultované s tzv. kontrolnou skupinou detí a mládeže, ktorá poskytovala svoje názory a pohľady na jednotlivé témy.

Z hľadiska počtu tém účastníci pracovnej skupiny odporúčajú ich počet zachovať, prípadne zúžiť v súlade s pripravovanou stratégiou pre mládež. Treťou alternatívou je zamerať sa iba na témy mládežníckej politiky na európskej úrovni.

ŠTRUKTÚROVANÝ DIALÓG A KONZULTÁCIE S MLÁDEŽOU

V malých skupinách účastníci stretnutia hľadali riešenia aktuálnych výziev, súvisiacich so zabezpečením štruktúrovaného dialógu (ďalej len „ŠD“) na Slovensku, ako napríklad malý počet zapojených mladých ľudí, málo zapojených organizácií, ktoré pracujú s mládežou, ale aj problematika koordinácie celého procesu ŠD. Podľa názoru účastníkov stretnutia väčšie zapojenie organizácií pracujúcich s mládežou do ŠD by výrazne napomohlo zvýšiť počet zapojených mladých ľudí. Jednou z ciest ako motivovať zatiaľ nezapojené organizácie je dať účasť na realizácii ŠD ako jednu z podmienok zapojenia sa do programov ADAM. Žiacke školské rady a študentské parlamenty pri vysokých školách považujú účastníci stretnutia za vhodný priestor na získavanie názorov mladých ľudí.

Účastníci stretnutia pomenovali nasledovné prekážky pri oslovení mladých ľudí s cieľom získať ich názor: nezaujímavé a vzdialené témy pre mladých ľudí na Slovensku, ťažký jazyk otázok, časovanie distribúcie dotazníkov, ktoré je zväčša „na poslednú chvíľu“ a absencia zverejňovania výsledkov. Na odstránenie týchto prekážok je možné zapojiť do procesu tvorby otázok mladých ľudí tak, aby boli európske témy ŠD doplnené o aktuálne témy, zaujímavé pre mladých ľudí na Slovensku. Rovnako je vhodné zabezpečiť systém spätnej väzby pre účastníkov ŠD.

Koordinátorom ŠD na Slovensku by podľa účastníkov stretnutia mohli byť RmS, ZIPCeM, ACVČ, alebo IUVENTA. Okrem centrálnej koordinácie je potrebné zabezpečiť aj „regionálnych ambasádorov“, ktorí zabezpečia distribúciu informácií o ŠD a jeho procese na úrovni regiónov a dokážu prepojiť túto aktivitu aj s formálnymi inštitúciami (napr. školami). Ambasádor si dokáže ľahšie nájsť cestu k organizáciám a mladým ľuďom v regióne, zapojiť ich do ŠD a vysvetliť im občiansky rozmer v celom procese.

PROGRAM FINANČNEJ PODPORY PRÁCE S MLÁDEŽOU

Platnosť programov ADAM (Programy finančnej podpory aktivít detí a mládeže na roky 2008 – 2013) sa pomaly končí, a preto je potrebné identifikovať východiská pre tvorbu nových programov. Cieľom diskusie paralelných pracovných skupín bolo pomenovať pozitíva a výzvy pre nové programy, ktoré by bolo vhodné prepojiť z hľadiska termínov realizácie a priorít na pripravovanú stratégiu na roky 2014 – 2020.

Za pozitívne prvky súčasných programov účastníci stretnutia považujú trojročné financovanie veľkých mimovládnych organizácií v rámci programu ADAM 1, ktoré umožňuje dlhodobejšie plánovanie, členenie programov, jednoduchá prihláška, možnosť podávať žiadosti aj záverečné správy v elektronickej podobe a inštitucionálna podpora. Zároveň pozitívne hodnotili snahu merať kvalitu, ako aj definovanie kvalitatívnych ukazovateľov v predkladaných projektoch a priebežný monitoring.

Do budúceho programu odporúčajú v prípade súčasného programu ADAM 1 pri stanovení výšky dotácie znížiť váhu kritéria „veľkosť členskej základne“ v prospech kvality činnosti, znížiť náročnosť predkladacieho formulára v programe ADAM 2 a rozšíriť okruh prijímateľov v ADAM 3, keďže je možné, že existujú/mohli by existovať iné štruktúry, ktoré vedia zabezpečiť realizáciu priorít štátnej politiky na úrovni regiónov.

V diskusiách o hodnotení projektov sa objavil názor, že posudky expertov nie sú vždy objektívne, do hodnotenia nie sú zapojení experti na úrovni kraja, ktorí poznajú činnosť samotnej organizácie. Niektorí účastníci seminára by privítali, keby ministerstvo konkrétnejšie a adresnejšie definovalo a kvantifikovalo svoje požiadavky na aktivity a opatrenia (najmä v rámci programov ADAM 1 a ADAM 2/2 – informácie) viazané na získanie grantu. Iní tvrdili, že obmedzovanie aktivít by mohlo byť kontraproduktívne pre kreativitu a inováciu.

V záujme zabezpečiť transparentné hodnotenie účastníci stretnutia navrhujú stanoviť zrozumiteľné kritériá, priority, zverejňovať zoznamy členov komisií a zverejňovať aj mená posudzovateľov. Účastníci tiež navrhujú prehodnotiť kvalitatívne kritériá, určiť ich váhu a presne ich definovať. Podľa názoru účastníkov je dôležité zabezpečiť spätnú väzbu pre žiadateľov, a to k žiadostiam organizácií, k bodovému hodnoteniu, ale aj k hodnotiacim správam. V otázke prerozdelenia finančných prostriedkov by účastníci stretnutia privítali, keby kritériá, okrem kvality činnosti organizácie, zohľadňovali aj jej regionálnu príslušnosť, nakoľko náklady sa v jednotlivých krajoch líšia. Účastníci stretnutia navrhli alokovať viac finančných prostriedkov na mzdy zamestnancov, ktorí môžu následne hľadať ďalšie formy finančnej a nefinančnej podpory pre organizácie. Zároveň by uvedené riešenie prispelo k lepšej zamestnanosti v regiónoch.

Účastníci stretnutia identifikovali aj možnosť prepojenia priorít štátnej politiky v zmysle novej stratégie s programom finančnej podpory, a to prostredníctvom nastavenia dlhodobých priorít pre program ADAM a jeho podprogramy. Považujú za dôležité poznať priority vopred, aby dokázali upraviť a rozvíjať svoju činnosť v súlade s týmito prioritami. Zároveň sa účastníci stretnutia zamýšľali aj nad spôsobom rozdeľovania dotácie, ktorá by mohla mať dve zložky – dotáciu na činnosti, ktoré súvisia s prioritami štátnej politiky a dotáciu na kvalitu činnosti danej organizácie. Inšpiráciou môžu byť aj indikátory kvality mládežníckej organizácie, ktoré pripravuje Európske fórum mládeže.

ZÁVER

Na základe analýzy priebehu a výsledkov stretnutia je možné vyhodnotiť ciele stretnutia – INFOrmovať a KONZULTovať – ako naplnené. Účastníci stretnutia mali možnosť poskytnúť organizátorom spätnú väzbu formou anonymného dotazníka, ktorý zisťoval ich názory na obsah, priebeh a organizačné zabezpečenie podujatia. Odporúčania k zlepšeniu organizácie podujatia smerovali k redukcii tém. Podľa názoru účastníkov stretnutia príliš veľa tém neumožnilo dostatočný priestor na diskusiu, niektorí navrhovali zabezpečiť väčší časový rámec pre samotné stretnutie. Účastníci sa najviac zaujímali o informácie k tvorbe nového programu finančnej podpory práce s mládežou a z voliteľných pracovných skupín ich najviac zaujala téma uznávania neformálneho vzdelávania v práci s mládežou.

V pracovných skupinách sa podarilo zodpovedať všetky otázky, ktoré boli uvedené v podkladových materiáloch k jednotlivým témam. Výstupy z pracovných skupín by bolo vhodné zohľadniť pri rozhodnutiach a postupoch, ktoré sa použijú pri tvorbe stratégie pre mládež, správy o mládeži, ako aj programov finančnej podpory.

Zástupcovia subjektov, ktorí sa venujú práci s mládežou a neformálnemu vzdelávaniu, potvrdili nevyhnutnosť zabezpečiť politické a spoločenské uznanie práce s mládežou a neformálneho vzdelávania, ako aj ich formálnu validáciu a tzv. „seba-uznanie“ zo strany ich poskytovateľov. Pre oblasť medzinárodnej spolupráce zo stretnutia vyplynuli odporúčania k typom aktivít, ktoré sa pripravujú v spolupráci s partnermi v zahraničí, ale aj k voľbe vhodných a efektívnych komunikačných nástrojoch na šírenie informácií o nich.

Stretnutie potvrdilo potrebu konzultovať so zástupcami organizácií navrhované opatrenia pre mládež, čoho dôkazom sú aj výstupy z pracovných skupín na tému štruktúrovaný dialóg. Tieto popisujú aktivity, ktoré v danej téme budú vykonávať organizácie pracujúce s deťmi a mládežou. Práve spolupráca môže zabezpečiť efektívne riešenia a aby bola úspešná je dôležité, aby všetci zainteresovaní chápali logiku jednotlivých krokov a význam jednotlivých tém a aby vnímali ich vplyv na zabezpečovanie aktivít pre mládež.

ZOZNAM ÚČASTNÍKOV INFOKONZULTU

P.č.	Priezvisko	Meno	Názov organizácie
1	Beláň	Štefan	Rada mládeže Trenčianskeho kraja
2	Belková	Monika	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
3	Beslerová	Stela	AIESEC
4	Bošňáková	Mária	MŠVVaŠ SR
5	Bucharová	Marta	CVČ Čadca
6	Bursová	Erika	ZIPCeM
7	Cingálková	Daša	Slovenský skauting
8	Čierniková	Darina	Rada mládeže Žilinského kraja
9	Čupka	Matúš	Strom života
10	Divincova	Janka	Výbor pre deti a mládež
11	Dobiaš	Michal	ZIPCeM
12	Drobná	Iveta	Občianske združenie OPEN
13	Drtilova,	Svätiana	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
14	Dudáč	Andrej	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
15	Đurajková	Mária	INEX Slovakia
16	Gajdošová,	Miroslava	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
17	Gazdíková,	Jarmila	CVČ Relax Handlová
18	Hajtmankova	Marcela	IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže
19	Hanečáková	Marta	Asociácia centier voľného času SR
20	Horváthová	Henrieta	Zväz telesne postihutej mládeže
21	Hradská	Katarína	ICM Krupina
22	Hurajtová	Izabella	CVČ Rožňava
23	Hyben	Tomáš	Asociácia centier voľného času SR
24	Chudíková	Andrea	MŠVVaŠ SR
25	Iró	Tibor	Rada mládeže Trnavského kraja
26	Javorová	Milada	AMAVET – Asociácia pre mládež vedu a techniku
27	Juríková	Monika	OZ Ulita
28	Klimentová	Lívia	ÚPSVaR Zvolen
29	Knoppová	Jana	ZIPCeM
30	Kóňa	Oto	ZIPCeM
31	Kovacs	Oliver	Študentský parlament Fakulty verejnej správy UPJŠ
32	Koželuhová	Mária	Zväz telesne postihutej mládeže
33	Kožuch	Branislav	V.I.A.C. – Inštitút pre podporu a rozvoj mládeže
34	Kralik	Juraj	eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev mládeže
35	Kubica	Jozef	ICM Tvrdošín
36	Kukučková	Edita	ICM Púchov
37	Labudíková	Mária	Rada mládeže Trenčianskeho kraja
38	Lacová	Lenka	SPDDD Úsmev ako dar
39	Líšková	Katarína	CVČ, Havranské 9, BB – ACVČ SR
40	Lučanská	Marcela	ICM Prievidza
41	Lukáč	Milan	DO FÉNIX
42	Macik	Martin	Stredoškolská študentská únia Slovenska
43	Malárik	Michal	Asociácia CVČ SR

44	Marcinek	Ľuboš	Regionálna rada mládeže Prešovského kraja
45	Maro	Tomáš	Združenie mariánskej mládeže
46	Masárová,	Eva	MŠVvaŠ SR
47	Maziniová,	Janette	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
48	Melicheriková	Jana	ICM Považská Bystrica
49	Meniarová	Veronika	AIESEC
50	Miháliková	Jana	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
51	Michalovič	Viliam	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
52	Mojzeš	Martin	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
53	Munková	Erika	CVČ Košice
54	Novák	Peter	Rada mládeže Košického kraja
55	Novák	Miroslav	Združenie kresťanských spoločností mládeže – ZKSM
56	Paľová	Erika	Spoločenstvo evanjelickej mládeže
57	Palovčík	Ivan	Ideálna mládežnícka aktivita
58	Pešek,	Tomáš	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
59	Pintérová	Eva	DO FÉNIX
60	Piričová	Slavomíra	ICM Snina
61	Pokorný	Martin	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
62	Polakovičová	Daniela	Domka – Združenie saleziánskej mládeže
63	Prekopová	Michaela	EFFETA – Stredisko sv. Františka Seleského
64	Reš	Dean	Inštitút rozvoja vedomostnej spoločnosti (IRVS)
65	Roháč	Róbert	ICM Humenné
66	Stančáková	Mária	Združenie kresťanských spoločností mládeže – ZKSM
67	Svoreňová	Soňa	asistentka poslankyne EP p. K. Neveďalovej
68	Šimčíková	Elena	CVČ Prešov
69	Škrabský	Tibor	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
70	Škulecová	Ľudmila	Mladiinfo
71	Šlenkerová	Helena	Laura, združenie mladých
72	Šmotláková	Zuzana	Laura, združenie mladých
73	Turčeková	Jana	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
74	Turociová	Marta	Klub Prieskumník – Pathfinder
75	Viglaská	Miroslava	UVENTA – Slovenský inštitút mládeže
76	Zvacova	Miroslava	INEX Slovakia

PODKLADOVÉ MATERIÁLY K JEDNOTLIVÝM TÉMAM

KONCEPCIA ŠTÁTNEJ POLITIKY VOČI MLÁDEŽI NA ROKY 2014 – 2020

Základný opis aktuálnej situácie

Od roku 2008 je v platnosti dokument *Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013*, ktorý je vládou SR prijatým koncepčným materiálom v oblasti politiky mládeže. Definuje 13 prioritných/kľúčových oblastí vo viacerých sférach života mladých ľudí:

- vzdelávanie,
- zamestnanosť,
- rodina,
- bývanie,
- účasť mládeže na spoločenskom a politickom živote – participácia,
- informácie a komunikačné technológie,
- mobilita,
- životné prostredie,
- voľný čas detí a mládeže,
- kultúra,
- zdravie a zdravý životný štýl,
- deti a mládež, čeliaci zložitým životným situáciám a pochádzajúci zo znevýhodneného prostredia,
- deti a mládeže, sociálno-patologické javy a ich prevencia.

V rámci prioritných oblastí sú stanovené opatrenia, ktoré realizujú štátne a samosprávne orgány, mimovládne organizácie a ďalšie subjekty v dvojročných akčných plánoch formou konkrétnych úloh. Počas trvania koncepcie 3 akčné plány, ktoré tiež schvaľuje vláda SR obsahujú 55 – 80 úloh. Na základe prijatých úloh sú pripravované napr. legislatívne zmeny, strategické alebo metodické materiály, prijímané rozhodnutia na úrovni rezortov, finančne podporovaná práca s mládežou a pod. Doteraz koncepcia nebola cielene prepojená na európske priority, hoci tieto sa v nich objavili v rôznych častiach.

Zhodnotenie aktuálneho stavu

V roku 2013 končí platnosť uvedenej koncepcie a na základe analýzy pozitívnych a negatívnych skúseností najmä z uplatňovania jej výkonu v príprave, realizácii a kvalite plnenia úloh v akčných plánoch treba vychádzať pri tvorbe nového 6-ročného koncepčného materiálu *Koncepcia štátnej politiky vo vzťahu k mládeži na roky 2014 – 2020*.

Garantom koncepčného dokumentu je Odbor mládeže a komunitárnych programov (MŠVVaŠ SR). Tvorba podkladových/východiskových materiálov je zabezpečovaná IUVENTOU, a to v rámci výskumnej a analytickej činnosti a v pracovných skupinách.

Pozitíva a negatíva

Pozitíva:

- definovanie priorít politiky mládeže na určité obdobie;
- Prijímanie konkrétnych úloh v niekoľkoročných cykloch formou akčných plánov – robí z koncepcného materiálu „živý“ dokument;
- vytvorenie trvalých pracovných skupín v oblasti práce s mládežou s možnosťou modifikovania a dopĺňania/kreovania ich členov;
- pracovníci s mládežou majú východiskový/motivačný materiál a stávajú sa prostredníctvom úloh v akčných plánoch tvorcami/aktérmi politiky mládeže;
- hodnotiaci proces po skončení akčného plánu.

Negatíva:

- v 6-ročnom procese realizácie sa priority začínajú spájať, prelínať a strácať, resp. vytvárajú sa nové (pomenovania);
- nedostatočná databáza všetkých účastníkov pracovných skupín v 6-ročnom období a neefektívny spôsob vyhľadávania nových členov pracovných skupín, resp. spôsob ich systematického zapájania.

Ideálny stav:

- Zapojiť do prípravy koncepcie všetky relevantné rezorty.
- Zapojiť do procesu tvorby aj následných realizátorov jednotlivých opatrení (v rámci dvojročných akčných plánov mládežníckej politiky) z rôznych rezortov a inštitúcií.
- Zabezpečiť skutočnú medzirezortnú diskusiu o navrhnutých opatreniach.
- Prepojiť tvorbu národnej koncepcie s prípravou koncepcií na regionálnej a miestnej úrovni.
- Zabezpečiť adekvátnu popularizáciu existencie politiky mládeže na verejnosti.
- Prepojiť európske trendy so slovenskou realitou a jej potrebami.

Otázky do diskusie:

- Ako zabezpečiť tvorbu koncepcie, aby bola postavená na reálnych potrebách mladých ľudí s jej prepojením na európsku úroveň?
- Ako inovovať činnosť pracovných skupín, ktoré pripravujú Akčné plány na základe koncepcie?
- Ako sa môžu do tvorby koncepcie a neskôr Akčných plánov zapojiť mládežnícke organizácie?

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Základný opis aktuálnej situácie

Slovenská republika je aktívna v oblasti medzinárodnej spolupráce v oblasti práce s mládežou a mládežníckej politiky na základe členstva v medzinárodných spoločenstvách (Európska únia, Rada Európy, V4, Stredoeurópska iniciatíva) a na základe bilaterálnych dohôd.

Spolupráca na úrovni Rady Európy (RE) sa realizuje účasťou zástupcu MŠVVaŠ SR v Riadiacom výbore pre mládež, zloženom z predstaviteľov vlád (CDEJ), ktorý je súčasťou tzv. Spoločného výboru (JC), kde potenciálne môže byť slovenská mládež zastúpená v tzv. Poradnom výbore (AC), zloženom zo zástupcov medzinárodných organizácií a národných rád mládeže. JC funguje na princípe komenežmentu, kde oba výbory majú rovnakú rozhodovaciu právomoc a tým je zabezpečené priame zapojenie mládeže do rozhodovacieho mechanizmu. Prioritnými programami RE je výchova k ľudským právam a interkultúrny dialóg, mládežnícka participácia a demokratické občianstvo, sociálna súdržnosť a inklúzia mladých ľudí a rozvoj politiky mládeže. SR je aktívna najmä vo výmene skúseností pracovníkov s mládežou a zástupcov mládeže. Každé 4 roky RE organizuje mládežnícku konferenciu na témy súvisiace s mládežníckou politikou. V septembri 2012, sa konferencia bude konať v Petrohrade na tému: „Právo mladých na prístup k informáciám“. Pred každou konferenciou sa koná špeciálne podujatie pre mladých pod názvom „Youth Event“, ktoré je naviazané na tému konferenciu.

Ďalšie aktivity mládežníckeho sektora v rámci *Medzivládnych programov na rok 2012*:

- Medzinárodná review národnej politiky mládeže v Ukrajine (na SK bola v r. 2005),
- Projekt Quality Label of Youth Centres in Europe,
- Kampaň s ERYICA zameraná na právo mladých na informácie (na SK zabezpečuje ZIPCeM),
- 9. Konferencia ministrov v Petrohrade, nadväzuje na kampaň ERYIKA
- Tréningy na interkultúrny dialóg v práci s mládežou (Ruská federácia a Turecko),
- Letná univerzita pre členov CDEJ a AC (Gruzínsko).

PROJEKTY mládežníckeho sektora na roky 2012 – 2013:

- Youth Peace Ambassador
- Young People Combating Hate Speech online,
- Roma Youth Action Plan,
- Enter! – Access to Social Rights for YoungPeople from Disadvantaged Neighbourhoods,
- Intercultural Dialog with Neighbouring regions,
- Human Rights Education and Democracy,
- Youth Policy Development.

Spolupráca v rámci Stredoeurópskej iniciatívy (SEI) v oblasti mládeže sa realizuje každoročne počas **Mládežníckeho fóra stredoeurópskej iniciatívy (MF SEI)**, ktoré je pravidelným stretnutím predstaviteľov ministerstiev zodpovedných za mládež a mládeže a poskytuje zástupcom z radov mládeže členských krajín SEI možnosť diskutovať so zástupcami vlád, zodpovedných za mládež

a vyjadrovať sa k téme, ktorá je vždy aktuálne vybraná predsedajúcou krajinou. Počas MF SEI účastníci vypracujú deklaráciu s odporúčaniami k danej téme pre Výbor ministrov SEI.

Na úrovni spolupráce V4 sa každoročne realizuje stretnutie zástupcov ministerstiev, národných inštitútov, národných agentúr grantového programu EÚ Mládež v akcii a zástupcov mládeže. V rámci českého predsedníctva sa v máji 2012 v Prahe uskutočnilo takéto pracovné stretnutie za účasti predstaviteľov všetkých krajín V4, rozšírené o účasť krajín EEaC (Ukrajina, Moldava, Gruzínsko, Azerbajdžan) a medzinárodných organizácií (EK, ERYICA a Partnerstva EU a RE, SALTO Eastern Europe and Caucasus Resource Centre). V priebehu stretnutia účastníci v troch pracovných skupinách pripravovali konkrétne návrhy spolupráce na nadchádzajúce poľské predsedníctvo vo V4 a diskutovali o možnostiach spolupráce s krajinami EEaC, identifikovali priority a konkrétny AP spolupráce krajín V4, konkrétne kroky na spoluprácu V4 a EEaC krajín.

Momentálne má MŠVVaŠ SR uzavreté nasledovné *bilaterálne dohody*:

- Belgicko – Flámska komunita, kde spolupráca vyplýva z časti 15 Programu spolupráce na roky 2011-2013 vypracovaného v súlade s dohodou medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Flámskeho spoločenstva – každoročná výmena expertov, pracovníkov s mládežou, mladých ľudí počas tzv. „study visit“. Témy návštev sú stanovené na základe rokovania medzi príslušnými odbormi ministerstiev zodpovedných za mládež.
- Srbská republika, kde spolupráca vyplýva z Dohody medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstvom mládeže a športu Srbskej republiky na roky 2012 – 2016 o spolupráci v oblasti práce s mládežou, ktorej hlavnými oblasťami spolupráce na roky 2012 – 2013 sú podpora zamestnateľnosti mladých ľudí, informácie pre mládež, podpora spolupráce krajín V4 so Srbskom, spolupráca v oblasti komunitárnych programov a spolupráca v oblasti podpory miestnych politík vo vzťahu k mládeži. V rámci tejto spolupráce prebehli 3 výmenné pobyty zamerané na podporu miestnych mládežníckych politík a tému zamestnateľnosti mladých ľudí.
 - Spolupráca s Česku republikou vyplýva z Protokolu medzi MŠVVaŠ SR a MŠMT ČR o spolupráci v oblasti vzdelávania, mládeže, telovýchovy a športu na roky 2012 – 2013 na všetkých úrovniach (odborníci mládeže, inštitúty mládeže, rady mládeže, národné agentúry programu Mládež v akcii a mládežnícke organizácie).
 - S Maďarskou republikou, spolupráca vyplýva z činnosti Zmiešanej komisie pre otázky vzdelávania, vedy, športu a mládeže medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou a je zameraná hlavne na rozvoj programov súvisiacich s mládežníckou politikou a prácou s mládežou na európskej úrovni, a to predovšetkým v rámci programu EÚ Mládež v akcii zapájaním možných príjemcov finančnej podpory z programu Mládež v akcii z prihraničných oblastí so zameraním sa na podporu zapojenia mladých ľudí z národnostných menšín do školiacich aktivít oboch národných agentúr programu.

Pozitíva a negatíva

Pozitíva:

- priestor na výmenu informácií a skúseností v oblasti práce s mládežou a spoločné projekty;
- priestor na spoločné stanoviská smerom k medzinárodným kľúčovým partnerom (EK a RE);
- výmena skúseností expertov pracujúcich v mládežníckej oblasti.

Negatíva:

- nedostatok informácií o zapojení zástupcov mládeže do jednotlivých aktivít, tréningov a projektov organizovaných RE;
- chýbajúca sieť expertov, ktorí by zastupovali SR v rámci projektov z bilaterálnych dohôd;
- nedostatočná spolupráca s mládežníckym sektorom pri zedefinovaní tém v rámci medzinárodnej spolupráce.

Ideálny stav

- zapojiť do prípravy a realizácie projektov zástupcov mládeže (napr. Krátke študijné návštevy);
- zabezpečenie propagácie možných projektov;
- spolupráca s expertmi a odborníkmi v zedefinovaných témach;
- prepojenie európskych trendov so slovenskou realitou a jej potrebami.

Otázky do diskusie

- Aké témy by sa mali v rámci bilaterálnych (alebo iných medzinárodných projektov) riešiť?
- Ako zabezpečiť, aby sa tieto podujatia realizovali so zapojením mládežníckeho sektora?
- Ktoré typy projektov (seminár, školenie, kontaktný seminár, krátka študijná návšteva, atď.) by najviac zodpovedali potrebám zástupcov mládeže?
- Aké možnosti financovania aktivít práce s mládežou existujú na medzinárodnej úrovni a ako sú využívané slovenskými mládežníckymi MVO?

STRATÉGIA UZNÁVANIA NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA V PRÁCI S MLÁDEŽOU

Základný opis aktuálnej situácie

Téma uznania práce s mládežou a neformálneho vzdelávania v práci s mládežou (ďalej iba „NFV“) je veľmi aktuálnou na európskej i národnej úrovni. V novembri 2011 sa v rámci partnerstva Európskej komisie a Rady Európy konalo sympóziu s názvom *Recognition of youth work and non-formal learning/education in the youth field*⁵, kde boli pomenované 4 dimenzie uznania prínosov NFV:

1. **sociálne uznanie:** uznanie spoločnosťou, akceptácia pozitívneho dopadu práce s mládežou a NFV na mladých ľudí a spoločnosť;
2. **politické uznanie:** zohľadňovanie hodnoty práce s mládežou a NFV v nej pri politických rozhodnutiach vrátane financovania;

⁵ uznanie práce s mládežou a neformálneho učenia/vzdelávania v práci s mládežou

3. **sebauznanie:** uznanie od realizátorov/poskytovateľov ale i učiacich sa, porozumenie účastníkov, čo sa naučili a ako to môžu využívať v bežnom živote či zamestnaní;
4. **formálne uznanie:** prostredníctvom rôznych nástrojov pomenovanie a meranie toho, čo sa účastník naučil.

Výstupom sympózia je plán navrhovaných krokov v rôznych oblastiach, ktoré sa postupne budú pretvárať do konkrétnych opatrení až do roku 2020. Medzi plánovanými krokmi je okrem silnej politickej podpory uznávania⁶, podpora propagácie a zviditeľňovania práce mládežou a jej výstupov, rozširovanie spolupráce s ďalšími aktérmi v spoločnosti (podpora spolupráce výskumníkov, politikov a pracovníkov s mládežou a prepájanie na zamestnávateľov), získavanie ďalších informácií o prínosoch práce s mládežou, pomenovanie minimálnych štandardov kvality a ich zavádzanie do praxe, rozvoj využívania rôznych nástrojov na uznávanie a podpora organizácií pracujúcich s mladými ľuďmi, aby sa aktívne do procesu uznávania zapájali.

Potrebu väčšej propagácie a zviditeľňovania výstupov práce s mládežou a NFV potvrdili aj závery seminára „Neformálne vzdelávanie v práci s mládežou – fáma alebo bežná prax“, ktorý sa konal 13. – 15. apríla v Bratislave. Tu sa stretlo vyše 50 odborníkov⁷ mládežníckych organizácií a centier voľného času. Ako prvý krok k uznávaniu by sa podľa účastníkov malo definovať, čo presne práca s mládežou a neformálne vzdelávanie v nej je. Zároveň si uvedomujú aj potrebu určitej formalizácie (napr. využívaním rôznych sebaevaluačných dotazníkov, certifikátov) práce s mládežou ako nevyhnutnej podmienky pre jej uznanie a prijatie určitých minimálnych štandardov kvality. Jedným z nástrojov by mohla byť aj akreditácia vzdelávacích programov podľa zákona o podpore práce s mládežou č. 282/2008 Z.z., ktorá sa zatiaľ dostatočne nevyužíva.

Aktuálne sa na Slovensku témou uznávania NFV v práci s mládežou v rámci jednej zo svojich aktivít zaoberá projekt KomPrax – Kompetencie pre prax⁸. Prostredníctvom panelových diskusií a miniseminárov na stredných a vysokých školách majú možnosť študenti aj pedagógovia na vlastnej koži zažiť, aké môže byť NFV a čo sa v ňom môžu naučiť. Zároveň sa v rámci projektu robí osвета medzi zamestnávateľmi. Ďalším programom, ktorý podporuje uznávanie neformálneho vzdelávania je program Mládež v akcii, ktorý na podporu uvedomovania si vlastného učenia sa účastníkov rôznych projektov využíva nástroj Youthpass. Rada mládeže Slovenska sa v minulom roku v rámci pracovnej skupiny zástupcov viacerých organizácií začala venovať vytváraniu štandardov kvality práce s mládežou, ale proces bol dočasne pozastavený.

Všetky tieto iniciatívy však zďaleka nie sú dostačujúce a výrazné zapojenie organizácií, ktoré sa mládeži venujú, je nevyhnutnosťou. Aj z týchto dôvodov IUVENTA plánuje prijať stratégiu uznávania práce s mládežou a neformálneho vzdelávania v nej na najbližšie roky.

Ideálny stav:

- jasne pomenované prínosy práce s mládežou a NFV v nej;
- lepšia propagácia aktivít NFV a ich výstupov zo strany organizácií;

⁶ pomenovanej „Strasbourg process“

⁷ išlo o účastníkov, ktorí majú v svojich organizáciách rozhodovaciu právomoc a sú zapojení do neformálneho vzdelávania

⁸ národný projekt, ktorý s podporou ESF realizuje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, www.komprax.sk

- spoločné budovanie značky práce s mládežou a NFV;
- spoločná stratégia uznávania NFV, do ktorej bude zapojené široké spektrum organizácií a ktorá bude zameraná na podporu všetkých 4 dimenzií uznania NFV.

Otázky:

- Na ktorú z oblastí uznávania NFV sa v najbližšom období zamerať?
- Kto všetko by mal byť do tvorby a realizácie stratégie zapojený a ako?
- Ako viete prispieť Vy a Vaša organizácia?

SPRÁVA O MLÁDEŽI 2014

Základný opis aktuálnej situácie.

Poslednou správou o mládeži je *Správa o mládeži 2010*⁹, ktorá mapuje aktuálne podmienky života mladých ľudí, informuje o ich životných situáciách a uvádza aktuálne výzvy v špecifických oblastiach politiky vo vzťahu k mládeži, ktoré vyplynuli z opatrení prijatých v období 2007 – 2009. Cieľom správy je zabezpečiť kontinuitu v oblasti stanovovania cieľov štátnej politiky pre oblasť detí a mládeže.¹⁰ Zostavenie ďalšej národnej správy o mládeži je plánované na roky 2013/2014.

Proces tvorby poslednej správy

Garantom *Správy o mládeži 2010* bol Odbor detí a mládeže Ministerstva školstva Slovenskej republiky. Koordináciou tvorby textu a organizačným zabezpečením projektu bola poverená IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, ktorá pre každú oblasť určila zodpovednú osobu, ktorá proces tvorby danej kapitoly koordinovala. V prvej fáze prípravy (október 2009 – marec 2010) sa uskutočnili fokusové diskusie k jednotlivým kapitolám *Správy o mládeži 2010*:

- formálne vzdelávanie,
- zamestnanosť,
- podnikanie,
- rodina,
- bývanie a samostatnosť mladého človeka,
- účasť mládeže na spoločenskom a politickom živote,
- informácie a komunikačné technológie,
- mobilita,
- životné prostredie,
- vidiecka mládež,
- neformálne vzdelávanie,
- voľný čas mládeže,

⁹ <http://www.iuventa.sk/sk/Projekty/Informacie-o-mladezi.alej>

¹⁰ Vychádza z dokumentu „Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013“

- kultúra,
- zdravie a zdravý životný štýl,
- sociálno-patologické javy a ich prevencia.

Diskusii sa zúčastnili členovia medzirezortnej pracovnej skupiny, oslovení členovia pracovných skupín pre jednotlivé oblasti správy, odborníci a zástupcovia štátnych inštitúcií, občianskych združení aj verejnosti. Diskusie poodhalili rozličné uhly pohľadu na podmienky, problémy aj výzvy v tej ktorej oblasti života mladých ľudí. Jednotlivé texty Správy o mládeži 2010 nemusia preto odrážať názory a postoje všetkých zapojených účastníkov do jej tvorby a pripomienkovania.

Pozitíva a negatíva procesu

Pozitíva:

- zapojenie pomerne veľkého počtu odborníkov do procesu tvorby aj konzultácií;
- jasné prepojenie s mládežníckou politikou;
- prezentácia zistení prostredníctvom konferencie;
- vypracovanie aj populárnej verzie (skrátenej) a jej preklad do angličtiny.

Negatíva:

- vo viacerých oblastiach bolo ťažké nájsť dostatok odborníkov;
- chýbajúce zdroje informácií (chýbajúce výskumy) resp. rôzna kvalita získaných materiálov (od odborníkov) a tým pádom aj rôzna kvalita výstupov;
- nízke zapojenie pracovníkov z rezortu školstva do niektorých oblastí, ktoré priamo nesúvisia s formálnym vzdelávaním;
- nízka ochota spolupracovať bez poverenia z vedenia príslušných ministerstiev.

Ideálny stav:

- dokázať nájsť a zapojiť dostatočný počet odborníkov z praxe ku každej kapitole;
- získať dostatok vstupných informácií;
- mať jednotnú štruktúru a minimálnu úroveň kvality výstupov;
- zapojiť do procesu tvorby aj následných realizátorov jednotlivých opatrení (v rámci dvojnásobných akčných plánov mládežníckej politiky) z rôznych rezortov a inštitúcií;
- zabezpečiť aby sa výstupy dostali ku všetkým kompetentným;
- reflektovať výstupy a zistenia aj v ďalších opatreniach pri práci s mládežou (v zavádzaní nových prístupov a trendov, v regionálnych a miestnych politikách, v aktivitách inštitúcií pracujúcich s mládežou a pod.).

Otázky do diskusie:

- Aké by malo byť zloženie pracovných skupín pripravujúcich podklady? (odkiaľ by mali byť, aké inštitúcie by mali byť zastúpené) a aký by mal byť profil člena?
- Kto by mal na základe zistení pomenovávať výzvy na najbližšie obdobie?
- Ako by mal byť spracovaný výstup (časti správy) aby boli čo najširšie využiteľné?
- Ako sa do procesu môžete zapojiť vy alebo vaša organizácia?

ŠTRUKTÚROVANÝ DIALÓG A KONZULTÁCIE S MLÁDEŽOU

Základný opis aktuálnej situácie

Konzultácia je trvalá súčasť novodobej verejnej politiky. Je to proces dialógu/diskusie, ktorý vedie k rozhodnutiu. Zmyslom konzultácii je napomôcť rozhodovaniu o smerovaní/realizácii konkrétnej verejnej politiky¹¹. Konzultácie môžu prebiehať na rôznych úrovniach od miestnej po európsku úroveň.

Štruktúrovaný dialóg (2010) je forma konzultácie politiky voči mládeži v členských štátoch EÚ s odkazmi pre centralizovanú úroveň. ŠD prebieha v 18 mesačných cykloch (3 x 6 mesiacov). Pre každých 18 mesiacov si trio predsedníckych krajín Rady EÚ zvolia spoločnú tému a zoznam otázok (napr. spolupráca s krajinami Východného partnerstva, participácia a pod.). Následne tento zoznam obdržia členské krajiny, ktorých úlohou je získať odpovede od mladých ľudí prostredníctvom verejnej konzultácie. Na rozdiel od bežného získavania informácií od mladých ľudí (tie sú často zabezpečené prostredníctvom prieskumov, výskumov aj z centralizovanej úrovne) ide o *novodobú formu prejavu iniciatívy a aktívneho občianstva* zo strany mladých ľudí.

Každý predsednícky štát Európskej únie (z trojice) následne usporiada konferenciu, kde sa môžu mladí ľudia stretnúť a priamo diskutovať o téme. Výstupy ďalej putujú do EÚ (Európskej komisii, Rade EÚ, Európskemu parlamentu a Európskemu fóru mládeže), ktorá sa nimi zaoberá a ministerstvám členských štátov, ktoré ŠD zastrešujú (na Slovensku MŠVVaŠ SR).

Na úrovni jednotlivých krajín sú zriadené tzv. národné pracovné skupiny. Ich úlohou je koordinovať proces konzultácií (definovať kľúčové subjekty, prioritné témy, zabezpečovať komunikáciu medzi zapojenými subjektmi a i.). Významnú úlohu pri organizovaní ŠD zohrávajú národné rady mládeže.

Zhodnotenie aktuálneho stavu

Na Slovensku bola v roku 2010 zriadená národná pracovná skupina (NPS ŠD)¹². Úlohou tejto skupiny bolo zareflektovať výstupy zasielané na Európsku úroveň. Témou prvého cyklu konzultácii (január 2010 – jún 2011) bola nezamestnanosť mládeže. V roku 2010 organizovala IUVENTA Regionálne okrúhle stoly a národnú konferenciu k Správe o mládeži 2010, kde sa otázky prejednávané v rámci ŠD objavili. Pre správu pre Európsku komisiu boli použité tieto údaje, zareflektované NPS ŠD.

Od druhej polovice roku 2011 je NPS ŠD neaktívna. Po ukončení prvého cyklu bolo z centrálnej úrovne rozhodnuté, že vedúcu úlohu v ŠD budú zohrávať národné rady mládeže. Na Slovensku riadi proces ŠD IUVENTA, pričom sa priebežne rokuje a konzultuje prenos kompetencií (a celého procesu) s Radou mládeže Slovenska.

Údaje v druhej polovici roku 2011 a v roku 2012 boli zbierané prostredníctvom on-line konzultácií. Link na on-line konzultácie bol zaslaný veľkým detským a mládežníckym organizáciám, šírený cez

¹¹ Beblavy, M. a kol.: *Manuál pre tvorbu verejnej politiky, 2002, Bratislava: SGI ISBN: 80-89041-51-5*

¹² Členovia NPSŠD: pp. Marek Hojsík (nezávislý expert na tému sociálna inklúzia), Milan Hrabovský (MPSVaR), Vladimír Škola (MsÚ Trenčín), Marcela Havrilova (JASR SR), Silvia Štefániková (Regionálne centrum mládeže, Trenčín), Katarína Bodnárová (líderka neformálnej mládežníckej skupiny, Lubiša), Darina Barančíková (ICM Humenné, Martin Mojzeš (OZ PLUSKO), Eva Tetáková, OZ Návrat), Alžbeta Brozmanová (UMB Banská Bystrica).

ZIPCeM a cez účastníkov a účastníčky projektu KomPrax. Získané názory, postoje a pripomienky boli následne spracovávané a vyhodnotené IUVENTOU.¹³

V spolupráci s Radou mládeže Slovenska sa začali práce nad vytvorením základného nástroja na propagáciu konzultácií s mládežou, informovanie o aktualitách a i. Predpokladaný termín spustenia testovacej verzie stránky – august 2012.

Pozitíva a negatíva

Pozitíva:

- ŠD je „nakopávačom“ tradície konzultácií s mládežou, ktorá na Slovensku chýba;
- existencia rôznorodých štruktúr, ktoré pracujú s mládežou a môžu byť využité na získanie informácií od mladých ľudí.

Negatíva:

- ŠD od začiatku nemá jasný cieľ. Ide o informácie (ktoré sa dajú získať aj bez zapojenia nás), alebo ide o aktívne občianstvo (jeho prejav)?
- Zasielanie diskutovaných tém zo strany predsedajúcej krajiny EÚ NPS ŠD je neskoro, pričom je termín dodania podkladov často sústredený na leto alebo na vianočné sviatky.
- Na Slovensku počet zapojených ľudí (mládeže, pracovníkov/vedúcich) nepresiahol doposiaľ počet 300 osôb na individuálne kolo konzultácie.
- Témy, ktoré boli diskutované nepatrili do centra pozornosti väčšiny mládeže.¹⁴
- Chýba miesto na sústredenie získaných informácií a výstupy (odpoveď pre zúčastnených na otázku: „Čo sa s našim názorom stalo?“).

Ideálny stav:

- funkčná a efektívna národná pracovná skupina k ŠD;
- široká sieť partnerov umožňujúcich mladým ľuďom zapojiť sa do ŠD na rôznych úrovniach;
- vytvorené technické a personálne zázemie konzultačného procesu (portál, poradenstvo);
- dobrá medializácia ŠD.

Otázky do diskusie:

- Do akej miery je možné využiť existujúce pracovné skupiny/štruktúry na koordinovanie ŠD?
- Ako vidíte zapojenie vašej organizácie/inštitúcie resp. iných štruktúr?
- Využiť/spojiť alebo naopak oddeliť systém národných/regionálnych/miestnych konzultácií s mládežou so ŠD?
- Do akej miery je reálne zapojiť mladých ľudí (aj deti) do procesu ŠD vo veľkom počte? Kto má plniť úlohu motivátorov/vysvetľovačov?

¹³ Výsledky druhého cyklu ŠD v Slovenskej republike sú zverejnené aj na stránke Európskeho portálu pre mládež na http://europa.eu/youth/active_citizenship/structured_dialogue/index_sk_en.html?CFID=91903371&CFTOKEN=48801938&jsessionid=42071912eae2387278eTR

¹⁴ Napr. mladi ľudia na Slovensku sú členmi detských a mládežníckych organizácií v počte cca 11%. Diskutovať o financovaní DaM organizácií alebo o ich väčšom zapojení do aktivít podporujúcich participáciu mládeže nebolo možné vo väčšom meradle. Nezaujímavá téma pre mladých ľudí bola napr. partnerstvo a spolupráca s krajinami východnej Európy a Kaukazu, Balkánu a pod. Mnohí nevedeli k tejto téme zaujať stanovisko.

PROGRAMY FINANČNEJ PODPORY AKTIVÍT S DEŤMI A MLÁDEŽOU

Opis aktuálnej situácie

Pred rokom 2008 existovali na Slovensku tzv. *Programy ochrany a podpory detí a mládeže*, ktoré sa sústreďovali v prevažnej miere na podporu mládežníckych organizácií (napr. bez ekvivalentu dnešného ADAM 2) a financie boli stanovované len na základe počtu hodín, ktoré strávili členovia na aktivitách (akýchkoľvek). S cieľom sledovať lepšie kvalitu a rozvoj práce s mládežou a umožniť financovanie aj krátkodobých aktivít, vznikol súčasný systém.

Cieľom *Programov finančnej podpory aktivít detí a mládeže na roky 2008 – 2013* (ďalej iba „programy ADAM“) je:

- vytvorenie podmienok pre systematickú a trvalú finančnú podporu aktivít neformálneho vzdelávania v občianskych združeniach detí a mládeže v pravidelnej činnosti (ADAM 1);
- podpora projektovej činnosti rôznych subjektov v práci s mládežou zameraná na dosahovanie cieľov štátnej politiky voči mládeži, a to v rámci tematických výziev na predkladanie projektov (ADAM 2);
- podpora sieťovania subjektov aktívnych v práci s mládežou (špecificky v aktivitách neformálneho vzdelávania), na národnej a regionálnych úrovniach (ADAM 3).

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Výška dotácií (v €)	3 009 973	2 684 883	2 679 600	2 542 434	2 500 000

Tabuľka 1: Výška rozpočtových prostriedkov určených na Programy ADAM v rokoch 2008 – 2012

Program ADAM 1 je určený občianskym združeniam, ktoré systematicky a pravidelne pracujú s mládežou, fungujú aspoň 1 rok a majú viac ako 100 členov minimálne v piatich okresoch.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet podporených OZ	22	25	25	22	24
Poskytnuté prostriedky (v €)	1 963 065	1 964 981	1 922 176	1 838 767	2 064 654
Výška dotácie na člena (v €)	38,90	36,00	35,50	36,50	35,54
Počet členov aktivít zapojených do činnosti OZ	50 476	54 497	54 146	50 388	58 089

Tabuľka 2: Prehľad podporených občianskych združení v rámci programu ADAM 1 v rokoch 2008 – 2012

V **programe ADAM 2** je dotačná politika založená na projektovej činnosti. Najčastejšie sú rozvíjané témy mládežníckeho dobrovoľníctva a interkultúrneho dialógu, najmenej zas témy poznania a porozumenia mládeže či uznanie získaných kompetencií. K preferovaným formám projektových aktivít patria najmä vzdelávacie a voľno časové aktivity, aktivity pre dobrovoľníkov či kampane. Málo preferované sú výskumné/prieskumné aktivity a pobytové podujatia.

V rámci programu ADAM 2 boli špecifické výzvy ADAM 2/2 – informácie zamerané na podporu informačnej a poradenskej činnosti pre mladých ľudí.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Prijaté žiadosti	463	139	146	159	55
Podporené žiadosti	115	54	54	44	22
Výška podpory (v €)	705 011	373 007	394 424	349 252	184 340
Priemerná výška dotácie na projekt (v €)	6 130	6 907	7 304	7 938	8 379

Tabuľka 3: Prehľad podporených projektov v rámci programu ADAM 2 v rokoch 2008 - 2012

Program ADAM 3 inštitucionálne podporuje strešné organizácie, ktoré sieťujú subjekty zastupujúce záujmy detí a mládeže na národnej a krajskej úrovni. Podporované organizácie združujú menšie subjekty v regióne a ich metodickou podporou zabezpečujú zvyšovanie profesionality práce s mládežou a zvyšovanie kvality neformálneho vzdelávania.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet podporených OZ	8	9	9	10	9
Výška podpory v (v €)	341 897	346 895	363 000	272 500	251 000

Tabuľka 4: Prehľad podporených občianskych združení v rámci programu ADAM 3 v rokoch 2008 – 2012

Pozitíva a negatíva

Pozitíva:

- kontinuálna podpora pravidelnej činnosti občianskych združení;
- možnosť reagovať na aktuálne otázky v politike voči mládeži prostredníctvom výziev na predkladanie projektov;
- systematická podpora servisných štruktúr (rady mládeže, ZIPCeM, INEX).

Negatíva:

- stagnujúca výška podpory na jedného člena OZ;
- klesajúci rozpočet na podporu projektov;
- nedostatok informácií o kvalite aktivít neformálneho vzdelávania.

Ideálny stav:

- zabezpečiť udržateľný systém financovania neformálneho vzdelávania v práci s mládežou na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, ktorý bude možné vyhodnocovať na základe merateľných ukazovateľov;

- vytvoriť efektívny systém podpory ústredí mimovládnych organizácií a servisných štruktúr, zohľadňujúci kvalitu ich činnosti;
- prepojiť finančný program na priority novej koncepcie.

Otázky do diskusie:

- Ktoré pozitívne prvky súčasného systému zachovať?
- Ako merať kvalitu činnosti mimovládnych organizácií?
- Ktoré sú kľúčové témy alebo oblasti, ktorým by sa mal nový program venovať?
- Kto by mal byť zapojený do prípravy nových programov a ako?
- Ako prepojiť finančný systém s koncepciou štátnej politiky?